

D5.6 Σύνθεση της ανάλυσης ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ

Κατερίνα Ζούρου, Στεφανία Οικονόμου, Web2Learn, Μάιος 2024

Έγγραφο που μεταφράστηκε από τις Στεφανία Οικονόμου και Κατερίνα Ζούρου

Εισαγωγή

Το παρόν ενημερωτικό δελτίο αποτελεί σύνθεση της ανάλυσης επιπτώσεων (η πλήρης ανάλυση είναι διαθέσιμη [εδώ](#)) του Erasmus+ έργου eCHOInG (Ανάκτηση της πολιτιστικής κληρονομιάς μέσω δράσεων ανοικτής καινοτομίας που υλοποιούν πανεπιστήμια με φορείς πολιτισμού).

Η έκθεση αναλύει τη συνεργασία μεταξύ των Ιδρυμάτων Ανώτατης Εκπαίδευσης (ΑΕΙ) και των φορέων πολιτισμού σε δράσεις ανοικτής καινοτομίας (ΔΑΚ) υπό το πρίσμα της βιωσιμότητας για την ανάκαμψη του τομέα της πολιτιστικής κληρονομιάς. Η αξιολόγηση του αντίκτυπου των ΔΑΚ πραγματοποιείται ως αποτέλεσμα της εφαρμογής τους από τους ακαδημαϊκούς και πολιτιστικούς εταίρους του eCHOInG και βασίζεται σε τρεις βασικούς παράγοντες, συγκεκριμένα:

- τη διακυβέρνηση,
- τη χρηματοδότηση και
- την κοινωνική συμμετοχή.

Στην έκθεση παρουσιάζεται ο αντίκτυπος των ΔΑΚ όπως αυτός αποτυπώθηκε στις απαντήσεις των τριών ομάδων-στόχων του έργου, δηλαδή του προσωπικού των ΑΕΙ, των φοιτητών και του προσωπικού των φορέων πολιτιστικής κληρονομιάς.

Για την παραγωγή του παρόντος δελτίου έγινε χρήση μιας εφαρμογής τεχνητής νοημοσύνης για τη σύνθεση των αποτελεσμάτων και την παρουσίαση των βασικών συμπερασμάτων της ανάλυσης. Οι συγγραφείς έχουν ελέγξει την εγκυρότητα του εμφανιζόμενου κειμένου, καθώς και την επιμέλεια του περιεχομένου του, όπου αυτή κρίθηκε αναγκαία.

Ιστορικό

Αναγνωρίζοντας την επείγουσα ανάγκη για συλλογική δράση απέναντι στις προηγούμενες και τρέχουσες κοινωνικές προκλήσεις, από τον COVID-19 έως την κλιματική κρίση, το έργο eCHOInG δίνει έμφαση στην αξία της συνεργασίας μεταξύ ΑΕΙ και φορέων πολιτισμού μέσω της ανοικτής καινοτομίας (ΑΚ) ως βάση για την κοινωνική και οικονομική βιωσιμότητα των εμπλεκόμενων ιδρυμάτων και των κοινοτήτων τους.

Σε αυτό το πλαίσιο, το έργο απηχεί την αυξημένη ευρωπαϊκή και παγκόσμια προσοχή για τη χαρτογράφηση και την καλύτερη κατανόηση του τρόπου με τον οποίο μπορούν να δημιουργηθούν ανθεκτικές και βιώσιμες πρακτικές στον τομέα του πολιτισμού. Οι ΔΑΚ του eCHOInG είχαν ως στόχο να ενισχύσουν τη συνεργασία μεταξύ των ΑΕΙ και των μικρών φορέων πολιτισμού στην Ευρώπη, ιδίως μετά από κοινωνικές προκλήσεις, όπως η πανδημία COVID-19. Μια συνεργασία που πρόκειται να συμβάλει περαιτέρω στην αναζωογόνηση του πολιτιστικού κλάδου.

Σχετικά με το eCHOInG

Η παρούσα σύνθεση αποτελεί μέρος του έργου "Recovery of cultural heritage through higher education-driven open innovation" (eCHOInG, <https://www.ntnu.edu/echoing/>). Το eCHOInG

διερευνά τους τρόπους με τους οποίους τα ΑΕΙ υποστηρίζουν την αναβίωση της πολιτιστικής κληρονομιάς μετά την πανδημία COVID-19 μέσω της ΑΚ.

Τα αποτελέσματα που περιέχονται στο παρόν δελτίο βασίζονται στην ανάλυση επιπτώσεων που είναι διαθέσιμη [εδώ](#).

Εκτίμηση των επιπτώσεων των δράσεων ανοικτής καινοτομίας (ΔΑΚ)

Η διαδικασία συλλογής δεδομένων και η ανάλυση των στοιχείων που παρείχαν οι συμμετέχοντες των ΔΑΚ μέσω ηλεκτρονικών ερωτηματολογίων πραγματοποιήθηκε από τον Μάρτιο έως τον Μάιο του 2024, επιτρέποντας μια αξιόπιστη συγκέντρωση απαντήσεων που συνέβαλε στη δημιουργία της ανάλυσης επιπτώσεων.

Συλλογή δεδομένων

Τα δεδομένα που παρουσιάζονται στην έκθεση συλλέχθηκαν από πέντε εταίρους του έργου, συγκεκριμένα από το Νορβηγικό Πανεπιστήμιο Επιστήμης και Τεχνολογίας (NTNU), το Πανεπιστήμιο Ανώτατων Σπουδών Sant'Anna (SA), το Πανεπιστήμιο της Σόφιας (SU), το Πανεπιστήμιο του Τάρτου (TU) και την Ομοσπονδία Γυναικείων Σωματείων "Οι Κόρες των Κυκλάδων" (ΟΣΥΓΥ), οι οποίοι οργάνωσαν και υλοποίησαν συνολικά 28 ΔΑΚ. Οι εν λόγω εταίροι διένειμαν τα ηλεκτρονικά ερωτηματολόγια στους συμμετέχοντες των ΔΑΚ (φοιτητές ΑΕΙ, ακαδημαϊκό προσωπικό και προσωπικό πολιτιστικών φορέων), διασφαλίζοντας έτσι τη συλλογή των απαραίτητων στοιχείων για τη διευκόλυνση της αξιολόγησης των επιπτώσεων των ΔΑΚ.

Σε αυτό το πλαίσιο, η ανάλυση επιπτώσεων βασίστηκε σε απαντήσεις που συλλέχθηκαν σε συγκεκριμένες χρονικές περιόδους (πριν, αμέσως μετά, και 6 μήνες μετά τις ΔΑΚ). Έτσι, διασφαλίσαμε ότι συγκεκριμένα χαρακτηριστικά και διαστάσεις που εξέφρασαν οι συμμετέχοντες καταγράφηκαν κι αναλύθηκαν στην έκθεση.

Συνολικά, η σύμπραξη του eCHOInG συγκέντρωσε 290 απαντήσεις από τους συμμετέχοντες στις ΔΑΚ του έργου κατά τη διάρκεια των τριών περιόδων συλλογής. Συγκεκριμένα, το 23% των ερωτηθέντων ήταν προσωπικό τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (68 άτομα), το 54% ήταν φοιτητές ΑΕΙ (157 άτομα) και το 22% ήταν προσωπικό πολιτιστικών φορέων (65 άτομα).

Αποτελέσματα και κύρια συμπεράσματα

Παρακάτω δίνεται μια επισκόπηση των βασικών αποτελεσμάτων της ανάλυσης επιπτώσεων:

Οικονομική βιωσιμότητα:

1. Χρηματοδοτική βιωσιμότητα πριν από τις ΔΑΚ:

- Το 68% του προσωπικού ΑΕΙ θεωρούσε ότι οι ΔΑΚ ήταν οικονομικά βιώσιμες.
- Αυτή η αρχική αισιοδοξία αναδεικνύει τις δυνατότητες ενσωμάτωσης των ΔΑΚ στο στρατηγικό σχεδιασμό και το οικονομικό πλάνο των ΑΕΙ.

2. Υποστήριξη του φορέα (ΑΕΙ) αμέσως μετά τις ΔΑΚ:

- Το 61% του προσωπικού ΑΕΙ έλαβε οικονομική στήριξη από τα ιδρύματά του μετά την ολοκλήρωση των ΔΑΚ.
- Αυτή η μείωση από το 68% στο 61% υποδηλώνει ότι, ενώ οι αρχικές προσδοκίες ήταν υψηλές, ορισμένα ιδρύματα αντιμετώπισαν προκλήσεις όσον αφορά τη διατήρηση της οικονομικής στήριξης κατά τη διάρκεια της φάσης υλοποίησης των ΔΑΚ.

3. Έξι μήνες μετά τις ΔΑΚ:

- Το 50% του προσωπικού ΑΕΙ υπέβαλε αίτηση χρηματοδότησης για τη διοργάνωση νέων ΔΑΚ.
- Αυτό το ποσοστό αντανακλά το συνεχές ενδιαφέρον και την ανάγκη για οικονομικούς πόρους που να εξασφαλίζουν τη διατήρηση και την επέκταση των ΔΑΚ, καθώς επίσης και μια πιθανή μείωση της διαθέσιμης ή προσιτής χρηματοδότησης με την πάροδο του χρόνου.

Σύσταση και συνέχεια των συμπράξεων:

1. Προθέσεις σύστασης συμπράξεων ΑΕΙ-φορέων πολιτισμού πριν από τις ΔΑΚ:

- Το 60% του προσωπικού των ΑΕΙ σχεδίαζε να συνάψει συνεργασίες με οργανισμούς πολιτιστικής κληρονομιάς.
- Αυτό δείχνει μια ισχυρή αρχική πρόθεση συνεργασίας, αναγνωρίζοντας την αξία των συμπράξεων για την ενίσχυση των εκπαιδευτικών και πολιτιστικών έργων.

2. Συμπράξεις μετά τις ΔΑΚ:

- Σχεδόν όλο το προσωπικό των ΑΕΙ προχώρησε στη σύναψη συνεργασιών με φορείς πολιτισμού μετά τις ΔΑΚ, γεγονός που δείχνει την επιτυχή μετατροπή της αρχικής πρόθεσης σε πράξη.
- Αυτός ο σχεδόν καθολικός σχηματισμός συμπράξεων υπογραμμίζει την αποτελεσματικότητα των ΔΑΚ όσον αφορά τη διευκόλυνση της συνεργασίας μεταξύ ΑΕΙ και φορέων πολιτισμού.

Αντιλήψεις γύρω από την εξωτερική χρηματοδότηση:

1. Σημασία εξωτερικής χρηματοδότησης μετά τις ΔΑΚ:

- Η εξωτερική χρηματοδότηση θεωρήθηκε ζωτικής σημασίας από το μεγαλύτερο μέρος του προσωπικού των ΑΕΙ μετά τις ΔΑΚ.
- Το γεγονός αυτό υπογραμμίζει την αναγνώριση της εξωτερικής χρηματοδότησης ως θεμελιώδους για τη διατήρηση της προσέγγισης των ΔΑΚ πέραν της αρχικής υποστήριξης από την πλευρά των εμπλεκόμενων φορέων, τονίζοντας την ανάγκη για ποικίλες πηγές χρηματοδότησης.

2. Αποτίμηση της αξίας της εξωτερικής χρηματοδότησης έξι μήνες μετά τις ΔΑΚ:

- Η πλειονότητα του προσωπικού των ΑΕΙ εξακολουθεί να εκτιμά ιδιαίτερα την εξωτερική χρηματοδότηση.

- Αυτή η αποτίμηση υποδεικνύει την υψηλή σημασία της εξωτερικής χρηματοδότησης για τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα και την επεκτασιμότητα των ΔΑΚ.

Συμμετοχή του προσωπικού των πολιτιστικών φορέων:

1. Συνεργασίες ΑΕΙ-φορέων πολιτισμού πριν από τις ΔΑΚ:

- Το 88,9% του προσωπικού που απασχολούνται στον τομέα της πολιτιστικής κληρονομιάς σκόπευαν να συνεργαστούν με πανεπιστήμια.
- Αυτό το υψηλό ποσοστό υποδηλώνει μια ισχυρή αρχική προδιάθεσή τους να συνεργαστούν με τα ΑΕΙ για να προκύψουν αμοιβαία οφέλη μέσα από εκπαιδευτικά και πολιτιστικά έργα.

2. Σύσταση συμπράξεων ΑΕΙ-φορέων πολιτισμού μετά τις ΔΑΚ:

- Το 84,2% του προσωπικού των πολιτιστικών φορέων σύναψε συνεργασίες με ΑΕΙ μετά τις ΔΑΚ, παρουσιάζοντας μικρή απόκλιση σε σχέση με την αρχική πρόθεση.
- Η απόκλιση αυτή μπορεί να ερμηνευθεί αν ληφθεί υπόψη ότι ενώ οι περισσότεροι φορείς πολιτισμού κατάφεραν να σχηματίσουν συμπράξεις με ΑΕΙ, ορισμένοι αντιμετώπισαν εμπόδια που τους απέτρεψαν από την πλήρη υλοποίηση των αρχικών τους προθέσεων.

3. Υποβολή αιτήσεων χρηματοδότησης από φορείς πολιτισμού έξι μήνες μετά τις ΔΑΚ:

- Το 85,7% του προσωπικού των πολιτιστικών φορέων δεν είχε υποβάλει αίτηση χρηματοδότησης στο ίδρυμά του.
- Αυτό υποδηλώνει ένα σημαντικό κενό στη συνέχεια της εξασφάλισης οικονομικών πόρων, που ενδεχομένως οφείλεται σε θεσμικά εμπόδια ή στην έλλειψη ενημέρωσης/υποστήριξης για τις ευκαιρίες χρηματοδότησης εντός των φορέων πολιτισμού.

Κύρια συμπεράσματα

1. Οικονομικές προκλήσεις:

- Η μείωση της χρηματοδοτικής στήριξης, όπως αποτυπώνεται από τις προσδοκίες τόσο του προσωπικού ΑΕΙ όσο και των φορέων πολιτισμού πριν από τις ΔΑΚ, αμέσως μετά, καθώς κι έξι μήνες μετά, φέρνει στο προσκήνιο τις οικονομικές προκλήσεις για τη διατήρηση των ΔΑΚ. Για την αντιμετώπιση αυτών των προκλήσεων απαιτούνται συνεχείς και ποικίλοι μηχανισμοί χρηματοδότησης.

2. Αποτελεσματικότητα των συμπράξεων ΑΕΙ-φορέων πολιτισμού:

- Η επιτυχής δημιουργία συμπράξεων, όπως εκφράστηκε από σχεδόν όλο το προσωπικό των ΑΕΙ μετά τις ΔΑΚ, αντικατοπτρίζει την αποτελεσματικότητα των ΔΑΚ ως προς την προώθηση των συνεργασιών. Αυτές οι συμπράξεις είναι

ζωτικής σημασίας για τη βιωσιμότητα έργων στον τομέα της πολιτιστικής κληρονομιάς.

3. Στήριξη σε εξωτερική χρηματοδότηση:

- Η σταθερή σημασία που δίνεται στην εξωτερική χρηματοδότηση αναδεικνύει την εξάρτηση από εξωτερικές πηγές για τη διατήρηση των ΔΑΚ. Η εξάρτηση αυτή είναι φανερή τόσο στα ΑΕΙ όσο και στους φορείς πολιτισμού που αναζητούν και προσδοκούν να εξασφαλίζουν ποικίλες πηγές χρηματοδότησης.

4. Συμμετοχή και συνέχιση των ΔΑΚ:

- Η υψηλή αρχική συμμετοχή του προσωπικού των φορέων πολιτισμού στις ΔΑΚ, η μικρή μείωση στο σχηματισμό συμπράξεων με ΑΕΙ, και το χαμηλό ποσοστό του προσωπικού που υπέβαλε αίτηση για χρηματοδότηση μετά τις ΔΑΚ, υποδηλώνουν την ανάγκη για καλύτερα συστήματα υποστήριξης και πόρους που θα βοηθήσουν τους φορείς πολιτισμού να περιηγηθούν στο ανταγωνιστικό τοπίο της αναζήτησης χρηματοδότησης και της διατήρησης μακροπρόθεσμων συμπράξεων.

Για τη λεπτομερή ανάλυση των επιπτώσεων των ΔΑΚ του eCHOing, ανατρέξτε στην πλήρη έκδοση της έκθεσης που διατίθεται [εδώ](#), στον επίσημο ιστότοπο του έργου.

Ευχαριστίες

Η παρούσα σύνθεση εκπονήθηκε στο πλαίσιο του πακέτου εργασίας 5 (PR5) του χρηματοδοτούμενου από την ΕΕ έργου eCHOing "Ανάκτηση της πολιτιστικής κληρονομιάς μέσω δράσεων ανοικτής καινοτομίας που υλοποιούν πανεπιστήμια με φορείς πολιτισμού" (<https://www.ntnu.edu/echoing/>, Αριθμός έργου: 2021-1-NO01-KA220-HED-000031986). Οι συντάκτες της παρούσας σύνθεσης θα ήθελαν να ευχαριστήσουν όλους τους εταίρους του eCHOing για τη συμβολή τους στην υλοποίηση και την αξιολόγηση των ΔΑΚ του έργου, καθώς και όλους τους συμμετέχοντες των ΔΑΚ που μοιράστηκαν την άποψή τους και την εμπειρία τους, οι οποίες έγιναν αντικείμενο ανάλυσης στην έκθεση επιπτώσεων και την παρούσα σύνθεση. Θα θέλαμε ακόμη να ευχαριστήσουμε θερμά την Κλαίρη Φραγκιαδάκη για τη συμβολή της στην ανάλυση των δεδομένων που κατέστησε δυνατή την ανάλυση επιπτώσεων και τη σύνθεση του PR5.